

10.6.2015

Valtiovarainministeriön kannanotto vuoden 2014 tilinpäätöksestä**VÄESTÖREKISTERIKESKUS****1 Yhteenvedo vuodelle 2014 asetettujen tavoitteiden toteutumisesta*****Toiminnalliset tavoitteet / toiminnan vaikuttavuus***

Virasto saavutti sille asetetut toiminnalliset ja toiminnan vaikuttavuuden tavoitteet. Väestötietojärjestelmän ja varmennejärjestelmien käytettävyys on ollut tavoitteiden mukaisella erinomaisella tasolla. Myös toiminnan laadun mittauksissa sekä asiakastyytyväisyyskyselyssä on saavutettu hyvät tulokset. Viraston hankkeet etenivät niistä merkittävintä, Rakennus- ja kiinteistötietojen kehittämishanketta (RaKi-hanke), lukuun ottamatta suunnitelmien mukaisesti. RaKi-hankkeen yhteydessä ilmenneet ongelmat heikentävät kokonaisarviota. Arvosana tavoitteiden saavuttamisesta on 2¹.

Toiminnallinen tehokkuus

Virasto saavutti valtaosin sille asetetut toiminnallisen tehokkuuden tavoitteet toiminnan tuottavuudessa, taloudellisuudessa, maksullisen toiminnan tuloksellisuudessa ja kannattavuudessa. Viraston maksullisen palvelutuotannon tuottavuustavoite ylitettiin tietopalveluissa ja tavoitteesta jäätiin hyvin vähän varmennepalveluissa. Viraston toiminnan kokonaiskustannukset olivat edellisvuotta selvästi pienemmät. Valtiovarainministeriön näemyksen mukaan viraston toiminnallinen tehokkuus on kokonaisuutena hyvällä tasolla ja kehittynyt oikeasuuntaisesti vuosien 2013 ja 2014 välisessä vertailussa. Arvosana tavoitteiden saavuttamisesta on 3.

Tuotokset ja laadunhallinta

Virasto saavutti tuotosten ja laadunhallinnan tavoitteet lähes poikkeuksetta niin suoritteiden määrän ja aikaansaatuisten julkishyödykkeiden kuin palvelukyvyyn ja suoritteiden laadunkin suhteen. Arvosana tavoitteiden saavuttamisesta on 3.

Henkilöstövoimavarojen hallinta

Edellisvuosista poiketen virastolta jäivät lähes kaikki henkilöstövoimavarojen hallinnalle asetetut tulostavoitteet saavuttamatta. Virasto myös ylitti sille asetetun henkilötyövuosikehyksen. Arvosana tavoitteiden saavuttamisesta on 1.

---

¹ Arvosteluasteikko:

3 = tavoite toteutui

2 = tavoite toteutui osittain

1 = tavoite ei toteutunut

0 = tavoitteesta luovuttiin (esim. tavoitetta muutettiin kesken seurantavuoden)

2 Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä ja asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Toiminnalliset tavoitteet / toiminnan vaikuttavuus

Väestörekisterikeskus saavutti vuodelle 2014 asetetut vaikuttavuustavoitteet hyvin. Sähköisen identiteetin oikeellisuus oli 100 %. Järjestelmien käytettävyys on ollut sekä varmennepalveluissa (tavoite 99,95 %; toteuma 100 %) että väestötietojärjestelmän suoraikäyttöisissä kyselypalveluissa (tavoite 99,95; toteuma 99,97 %) erinomainen. Asiakkaiden tyytyväisyys palveluihin on ollut tehdyn kyselyn mukaan edelleen erittäin hyvä asiakastyytyväisyyden kokonaisindeksin ollessa 3,1 (asteikolla 1-4). Tulos ei ole suoraan vertailukelpoinen edellisvuoteen, sillä arviointiasteikkoa on muutettu.

Viraston vuonna 2014 vireillä olleista keskeisistä hankkeista saatettiin päätökseen sekä manuaalisten väestötietoaineistojen digitalisointi -hanke että rakennus- ja kiinteistötietojen käsittelyn kehittämishanke (RaKi -hanke). Merkittävä toteutettu uudistus oli myös ulkomaalaisten suorarekisteröintimahdollisuus Maahanmuuttovirastolle ja poliisille.

Väestörekisterikeskuksen tehtäväksi annettiin toimintavuonna kansallisen palveluarkkitehtuuriohjelman (KaPA) toimeenpano. Virasto on käynnistänyt ohjelman toimeenpanon asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Viraston hanketyö on ollut valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan hyvää ja tuloksellista RaKi -hanketta lukuun ottamatta. Kyseisen hankkeen venynyt aikataulu, kasvaneet kustannukset sekä käyttöönottovaiheessa ilmenneet ongelmat ovat olleet negatiivisia kehityskulkuja, jotka tulee analysoida tarkasti ja joista tulee ottaa oppia tulevia hankkeita suunniteltaessa sekä toimeenpantaessa. Erityisesti tämä korostuu suunniteltaessa VRK:n lähi vuosien merkittävintä yksittäistä kehittämishanketta, väestötietojärjestelmän kokonaisuudistushanketta, ns. HETI -hanketta.

Toiminnallinen tehokkuus

Viraston toiminnan tulo- ja kustannuskehityksestä voidaan todeta, että erityisesti kustannuskehityksen osalta virasto on isojen hankkeiden päättymisen myötä (erityisesti RaKi -hanke) edennyt oikeaan suuntaan. Toiminnan kulut olivat tilivuonna 24,8 miljoonaa euroa (toimintamenomomentti ja valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmomentti), mikä oli noin 6 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisena vuotena. Toiminnan tuotot pysyivät edellisvuoden tasolla.

Väestörekisterikeskus ylitti toiminnan tuottavuuden tavoitteen selvästi tietopalveluissa, joissa tulokertymän kokonaistavoite 8,6 miljoonaa euroa ylitettiin edellisvuoden tapaan yli 0,5 miljoonalla eurolla. Varmennepalveluissa virasto puolestaan jäi tulotavoitteesta myös edellisvuoden tapaan, vaikkakin vain hieman: toteuma 7,59 miljoonaa euroa oli noin 90 000 euroa tavoitetta pienempi.

Maksullisen palvelutoiminnan tuottavuustavoite saavutettiin tietopalveluissa, missä tuottavuus myös nousi edellisvuodesta. VTJ -tietopalveluiden maksullisen palvelutuotannon tuottavuus parani ensimmäistä kertaa sitten vuosien 2009 ja 2010 välisen vertailun ja useita vuosia yhtäjaksoisesti jatkunut laskeva trendi onnistuttiin kääntämään. Vuosien 2013 ja 2014 välisessä vertailussa tuotettujen tietoyksikköjen määrä nousi ja samalla niiden tuottamiseen kohdistui edellisvuotta vähemmän henkilötyövuosia. Varmennepalveluissa tuot-

tavuus laski edellisvuoden tapaan. Kyseisiin suoritteisiin kohdistuneet henkilötyövuodet ovat kasvaneet vuosien 2012 ja 2014 välisessä vertailussa 20 %, kun samalla aikavälillä tuotettujen tietoyksikköjen määrä on kasvanut vain 8,4 %. Vuodelle 2014 asetetusta tulotavoitteesta jäätettiin noin 5 %.

Viraston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli kokonaisuutena hyvällä tasolla niin maksullisissa julkisoikeudellisissa palveluissa (toteuma 95 %) kuin maksullisissa liiketaloudellisissa palveluissakin (toteuma 237 %). Suoriteryhmittäin kustannusvastaavuudessa on kuitenkin varsin huomattavia eroja erityisesti tietopalvelusuoritteissa. Erityistä huomiota kiinnittää julkisten muiden eräkäyttöisten palvelujen heikko kustannusvastaavuus (toteuma 61 %, tulot yhteensä 541 000 euroa) sekä toisaalta liiketaloudellisten tietopalvelusuoritteiden poikkeuksellisen korkea kustannusvastaavuus (309 %, tulot yhteensä 8 061 000 euroa). 1.1.2015 voimaan tulleella vuosien 2015 ja 2016 maksuasetuksella on pyritty tasoittamaan tietopalvelusuoritteiden eri suoriteryhmien välillä vuonna 2014 olleita kustannusvastaavuuseroja. Julkisoikeudellisissa varmennepalveluissa kustannusvastaavuus on Bio-varmenteita lukuun ottamatta tavoitteen mukainen. Liiketaloudelliset palveluvarmenteet ovat selvästi alikatteisia. Kyseisen suoriteryhmän tulot (90 000 euroa) ja toimintaan kohdistuneet kustannukset (118 000 euroa) ovat kuitenkin hyvin pieni osa viraston maksullisen toiminnan kokonaisuudesta.

Väestörekisterikeskuksen maksuasetus vuosille 2015 - 2016 on tullut voimaan 1.1.2015. Uuden asetuksen valmistelussa tehtyjen ennusteiden perusteella kustannusvastaavuuden odotetaan liiketaloudellisissa tietopalvelusuoritteissa olevan 238 % vuonna 2015 ja 233 % vuonna 2016. Kyseisen suoriteryhmän vuoden 2014 kustannusvastaavuus toteutui varsin hyvin maksuasetuksen perustelumuiustiossa ennakoitun mukaisesti, ennusteen ollessa 292 % ja toteuman 309 %. Näillä perusteilla voidaan arvioida, että liiketaloudellisten tietopalvelusuoritteiden kustannusvastaavuus tulee vuosina 2015 ja 2016 palaamaan vuoden 2014 toteuman hyvin korkeaa 309 %:n lukemaa selvästi alemmalle tasolle.

Bio-varmenteissa kustannusvastaavuustavoitteesta jääminen johtui ennen kaikkea ennakoitua korkeammista kustannuksista. Tuloja kyseisistä suoritteista saatiin lähes tarkalleen ennakoitu ja tavoitteen mukainen määrä. Väestörekisterikeskuksen maksuasetuksen 2015-2016 perustelumuiustiossa on arvioitu suoritemäärien ja myyntitulojen pysyvän vuosina 2015 - 2016 vuoden 2014 tasolla. Sen sijaan kustannusten on arvioitu jonkin verran nousevan kunakin vuonna vuosien 2014 - 2016 välisessä vertailussa. Vuonna 2014 kustannukset toteutuivat yli 0,33 miljoonaa tilinpäätöksessä mainittua tavoitetta korkeampina (tavoite 2 780 000 euroa, toteuma 3 113 000 euroa) ja yli 0,55 miljoonaa maksuasetuksen perustelumuiustiossa tehtyä arviota korkeampina (arvio 2 555 000 euroa, toteuma 3 113 000 euroa). Tilinpäätöksen 2014 toteuman ja maksuasetuksen 2015 - 2016 valmistelun yhteydessä tehtyjen arvioiden perusteella vaikuttaa siltä, että on olemassa riski Bio-varmenteiden kustannusvastaavuuden heikkenemisestä edelleen tilinpäätöksen 2014 lukemasta 89 %.

Tuotokset ja laadunhallinta

Virasto saavutti lähes poikkeuksessa sille suoritemäärissä ja julkishyödykkeissä asetetut tavoitteet. Muuttoilmoituksista tehtiin vuonna 2013 sähköisesti 67 % (tavoite 65 %). Tietojen oikeellisuuden tavoite saavutettiin sähköisen identiteetin oikeellisuuden ollessa sataprosenttinen. Väestötietojärjestelmän sovelluskyselyille asetettu tavoite samoin kuin myönnettyjen varmenteiden tavoitteet (pl. terveydenhuollon varmenteet) saavutettiin. Sekä väestötietojärjestelmän että varmennetietojärjestelmien käytettävyydet olivat asetettujen tavoitteiden mukaisilla tasoilla.

Virasto saavutti sille asetetut palvelukyvyyn ja laadun tavoitteet. Asiakastyytyväisyyskyselyssä kokonaisindeksiksi saatiin 3,1 (asteikolla 1-4).

Henkilöstövoimavarojen hallinta

Edellisvuosista poiketen virastolta jäivät lähes kaikki henkilöstövoimavarojen hallinnalle asetetut tulostavoitteet saavuttamatta. Virasto mm. ylitti sille asetetun henkilötyövuosikehyksen. Tavoite saavutettiin ainoastaan tavoitteessa *Tulos- ja kehityskeskusteluiden toimivuus osana osaamisen kehittämistä*. Tässäkin tapauksessa laskua vuoteen 2013 nähden tuli kuitenkin 0,38 yksikköä. Kokonaisuutena työtyytyväisyysindeksin toteuma 3,26 oli kuitenkin edelleen verrattain lähellä tavoitetta 3,30.

Tilinpäätöksessä on raportoitu selkeällä tavalla tapahtunut kehitys sekä analysoitu sen syitä. Lisäksi tilinpäätöksessä on kerrottu kehittämistoimenpiteistä, joista osa on jo käynnistetty osan ollessa suunnitteilla. Henkilötyövuosikehyksen ylittämistä perustellaan sillä, että virastossa aikaisemmin ostopalveluiden kautta hoidettuja tehtäviä tekemään on palkattu kuusi määräaikaista henkilöä. Tehdyn ratkaisun vaikutuksiin tulevina vuosina ei ole tilinpäätöksessä otettu kuitenkaan kantaa.

3 Tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Väestörekisterikeskuksen tilinpäätös ja toimintakertomus antavat valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan kattavan ja luotettavan kuvan viraston toiminnasta.

Valtiovarainministeriön ohjauksen näkökulmasta erityisesti uutena esittämistapana tilinpäätökseen sisällytetty sivun 11 taulukko 5 *Kustannusvastaavuus suoriteryhmittäin* on selkeä ja informatiivinen tapa esittää maksullisen toiminnan kokonaisuuden keskeiset tunnusluvut.

Valtiontalouden tarkastusvirasto esitti Väestörekisterikeskuksen vuoden 2013 tilinpäätöksen vuosiyhteenvedossaan huomiona, että tilinpäätöksessä esitetyt tuottavuustiedot keskittyvät vahvasti maksullisen toiminnan perusteella laskettaviin tunnuslukuihin ja maksuttoman toiminnan (viranomaistoiminnan) tuottavuutta ei esitetä. Myös valtiovarainministeriö totesi näkemyksensä vuoden 2013 tilinpäätöstä koskeneessa kannanotossaan, että kun viraston toiminnassa budjettirahoituksen osuus on kasvanut merkittävästi edellisvuosista ja nykylinjauksilla tulevaisuudessa todennäköisesti kasvaa edelleen, tulee samalla myös kyseisen toiminnan mittaamiseen ja raportointiin kiinnittää virastossa enenevässä määrin huomiota. Vuoden 2014 tilinpäätökseen ei sisälly tietoja viranomaistoiminnan tuottavuudesta. Valtiovarainministeriö toistaa tarpeen kehittää viraston maksuttoman toiminnan tuottavuuden mittaamiseen selkeitä ja mahdollisimman ison osan viranomaistoiminnasta kattavia mittareita. Valtiovarainministeriö edellyttää, että virasto tekee asiasta oman esityksensä vuoden 2016 tulossopimuksen valmistelun yhteydessä.

Valtiontalouden tarkastusviraston vuoden 2013 tilinpäätöksestä esittämät korjaukset kustannusvastaavuuslaskelmien esittämistapaan on huomioitu asianmukaisesti nyt vuoden 2014 tilinpäätöksen laskelmien esittämistavassa.

4 Toimenpiteet, joihin viraston on tarpeen ryhtyä tuloksellisuuden parantamiseksi

Virasto saavutti vuodelle 2014 asetetut tavoitteet erittäin hyvin. Suurimmat haasteet toimintavuonna liittyivät RaKi -hankkeen loppuun viemiseen. Jatkossa viraston tulee kiinnittää erityistä huomiota RaKi:n kaltaisten poikkeuksellisen isojen ja sidosryhmiä laajasti koskevien hankkeiden suunnitteluun, organisointiin ja johtamiseen.

Viraston toiminnan kulut ovat laskeneet vuosien 2013 ja 2014 välisessä vertailussa noin 19,4 %:lla johtuen isojen hankkeiden päättymisestä. Vuodelta 2014 vuodelle 2015 siirtynyt viraston toimintamomentin määräraha on edellisvuotta selvästi suurempi, 1,3 miljoonaa euroa. Viraston talousnäköymät ovatkin toimintamomentille kehyksessä osoituista vähennyksistä huolimatta selvästi vakaammat kuin vielä vuotta aikaisemmin.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuutta koskien viraston tulee seurata erityisesti tässä tilinpäätöskannanotossa esiin nostettujen suoriteryhmiä kustannusvastaavuuden kehitystä ja tarvittaessa olla valtiovarainministeriön yhteydessä maksuasetuksen muutostarpeista hyvissä ajoin ennen vuodenvaihdetta 2015 - 2016 ja siten jo ennen joka tapauksessa vuosille 2017 - 2018 tehtävää uutta asetusta.

5 Ministeriön toimenpiteet tuloksellisuuden parantamiseksi

Valtiovarainministeriö katsoo, että Väestörekisterikeskuksen vuoden 2014 tilinpäätös ei anna aihetta erityisiin toimenpiteisiin tuloksellisuuden näkökulmasta. Virasto on saavuttanut sille tulossopimuksessa asetetut vaikuttavuus-, toiminnallisen tehokkuuden sekä tuotoksien ja laadunhallinnon tavoitteet erittäin hyvin.

Valtiovarainministeriö tiivistää jatkossa erityisesti viraston isoimpien hankkeiden ministeriötasolta tapahtuvaa seurantaa ja ohjausta osana tulosohjausprosessia.

Viraston henkisten voimavarojen ja hallinnan tavoitteiden toteumat heikkenivät merkittävästi edellisvuodesta. Valtiovarainministeriö pitää erittäin tärkeänä, että negatiivinen kehitys saadaan vuoden 2015 kuluessa käännettyä positiiviseen suuntaan, mutta katsoo samalla, että viraston tilinpäätöksessä esittämät toimenpiteet ovat lähtökohtaisesti riittäviä tilanteen korjaamiseksi. Tilannetta ja toimenpiteiden toteutumista tarkastellaan valtiovarainministeriön ja Väestörekisterikeskuksen välisessä tulosohjausprosessissa vuoden 2015 kuluessa. Virasto ylitti vuodelle 2014 asetetun henkilötyövuosikehyksen. Tarvittavista vuonna 2015 toteutettavista toimenpiteistä henkilötyövuosikehyksessä pysymiseksi keskustellaan ja sovitaan viraston kanssa osana tulosohjausprosessia.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki

Hallinto- ja kehitysjohtaja, ylijohaja

Helena Tarkka